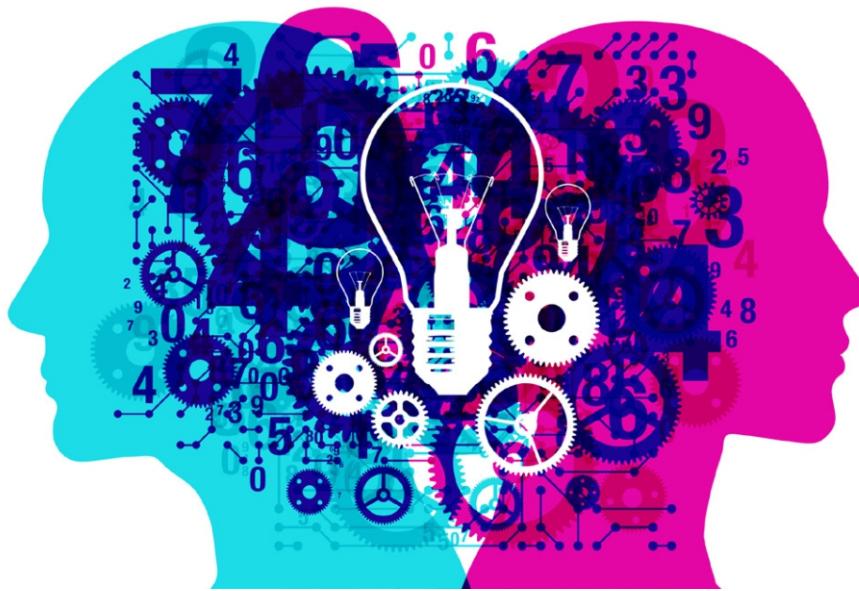

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΓΙΑ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Αυτή τη στιγμή, οι γυναικες αποτελούν μόνο μία μικρή μειοψηφία του εργατικού δυναμικού στον τομέα της κυβερνοασφάλειας. Το ποσοστό έχει αυξηθεί με τον καιρό, αλλά απέχει αρκετά από το να αντανακλά μια εξισορροπημένη εκπροσώπηση των δύο φύλων. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι για την έλλειψη της γυναικείας παρουσίας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, μερικοί εκ των οποίων είναι κοινοί με τους λόγους έλλειψης της γυναικείας παρουσίας γενικότερα στον τομέα STEM. Στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, καλούμαστε επιπροσθέτως να αντιμετωπίσουμε την ευρέως διαδεδομένη αντίληψη ότι αποτελεί ένα ανδροκρατούμενο πεδίο υψηλής εξειδίκευσης στις ΤΠΕ και πως αυτό το καθιστά ακατάλληλο για τις γυναίκες. Η κατάσταση αυτή απαιτεί δράσεις που θα συμβάλουν στην αλλαγή κουλτούρας προς μια - χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση - η οποία θα είναι ωφέλιμη τόσο για την αγορά της κυβερνοασφάλειας όσο και για την κοινωνία γενικότερα.

Στην ευρύτερή του έννοια, το θέμα της ποικιλομορφίας, ακόμα και ως προς τον εξειδικευμένο τομέα της κυβερνοασφάλειας, αφορά το κυρίαρχο ζήτημα της ισότητας των φύλων. Η ισότητα των φύλων έχει αναγνωριστεί ως ένας από τους δεκαεφτά (17) Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ, Sustainable Development Goals - SDGs) της Ατζέντας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του 2030, η οποία υιοθετήθηκε από παγκόσμιους ηγέτες το 2015. Σε αυτήν, η ισότητα των φύλων έχει καταταχθεί ως ο 5^{ος} ΣΒΑ και θεωρείται αναπόσπαστο μέρος του συνόλου των αναγνωρισμένων ΣΒΑ.

Το έργο CONCORDIA έχει λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορίζοντας 2020 στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης υπ' αριθμόν 830927

Το Μανιφέστο επιδιώκει την επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την κουλτούρα της κυβερνοασφάλειας, τονίζοντας τον κοινωνικό και εθνικό αντίκτυπό της και, συνεπώς, την σημαντική επιρροή της στην καθημερινή ζωή. Όπως και με άλλα επαγγέλματα, οι νέες γυναίκες θα πρέπει να αντιλαμβάνονται την κυβερνοασφάλεια ως μια επιλογή καριέρας με κοινωνικές προεκτάσεις.

Αύξηση της ευαισθητοποίησης ως προς την διεπιστημονική φύση της κυβερνοασφάλειας, η οποία απαιτεί συνδυασμό δεξιοτήτων και γνώσεων τεχνικών και μη, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ ειδικών με διαφορετικό πεδίο γνώσεων όπως για παράδειγμα τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ), οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες.

Προώθηση θετικών προτύπων, παρουσιάζοντας με ρεαλισμό τον τρόπο που η οικογενειακή ζωή εναρμονίζεται με την καριέρα στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, ενθαρρύνοντας τις γυναίκες να επιδιώξουν μια νέα καριέρα στον τομέα ή να μεταπηδήσουν σε αυτόν.

Για το σκοπό αυτό, το παρόν μανιφέστο υιοθετεί μια ολιστική προσέγγιση που στοχεύει στην αντιμετώπιση του χάσματος των φύλων από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Υπ' αυτό το πρίσμα, υφιστάμενες πρωτοβουλίες όπως τα Women4Cyber, WomenENcourage και Concordia's Women in Cyber θα υλοποιήσουν συγκεκριμένες δράσεις που θα συμβάλουν στους στόχους του Μανιφέστο σε έξι (6) βασικούς τομείς και συναφή πεδία, τα οποία ονομαστικά είναι: εκπαίδευση, επιχειρηματικότητα, βιομηχανία, επενδύσεις, θεσμικό πλαίσιο/στρατηγική και έρευνα.

Εκπαίδευση/Δεξιότητες

Η κυβερνοασφάλεια είναι ένας τομέας που εκτός από τεχνικούς εμπειρογνώμονες, απαιτεί και διορατικούς ανθρώπους με ισχυρές μη τεχνικές, διαχειριστικές δεξιότητες. Αυτό είναι το σημείο στο οποίο μπορούμε να συνεργαστούμε καλύτερα με κορίτσια και γυναίκες και να τις προσελκύσουμε στο επάγγελμα, ώστε να καλύψουμε τελικά το χάσμα των δεξιοτήτων διασφαλίζοντας δίκαιη και ισότιμη εκπροσώπηση στην κυβερνοασφάλεια.

Είναι επείγουσα ανάγκη να διασφαλίσουμε την εκπαίδευση και κατάρτιση αρκετών εμπειρογνωμόνων, ώστε να καλυφθεί η σχετική ζήτηση για ανθρώπινους πόρους. Εκτός από την εισαγωγή της κυβερνοασφάλειας ως διεπιστημονικό θέμα σε όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα, χρειαζόμαστε επίσης να προσελκύσουμε περισσότερους νέους ανθρώπους, ειδικότερα κορίτσια, στον τομέα αναδεικνύοντας την πολύπλευρη φύση του επαγγέλματος. Είναι ανάγκη να απαλείψουμε την λανθασμένη αντίληψη ότι η κυβερνοασφάλεια είναι απλά ένα τεχνικό θέμα, καθώς επιπρόσθετα αφορά ανθρώπους και διαδικασίες.

Επιχειρηματικότητα

Σύμφωνα με πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο dealroom.co, από τις 1600 εγγεγραμμένες νεοφυείς και επεκτεινόμενες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, το ένα τρίτο εξ αυτών έχει δηλωμένη έδρα στην Ευρώπη, ενώ περίπου αντίστοιχο πλήθος εταιρειών έχει έδρα στις ΗΠΑ. Από τις 510 Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κυβερνοασφάλειας, μόλις 12 διοικούνται από γυναίκες, ποσό τέσσερις φορές μικρότερο από το αντίστοιχο των ΗΠΑ. Οι περισσότερες από τις 12 νεοφυείς επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες έχουν ιδρυθεί τα τελευταία 15 χρόνια και είναι σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης.

Χρειάζεται να ιδρύσουμε μια κοινότητα που να συμπεριλαμβάνει Ευρωπαϊκές νεοφυείς επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες, καθώς και καινοτομίες που αναπτύσσονται από γυναίκες, ενισχύοντας το πνεύμα της επιχειρηματικότητας, τις βέλτιστες πρακτικές και τη δικτύωση των γυναικών στην κυβερνοασφάλεια σήμερα.

Βιομηχανία

Μία από τις κύριες προκλήσεις στο πεδίο της βιομηχανίας είναι η απόκτηση πόρων κυβερνοασφάλειας (απαιτείται εύρεση των πιο πρόσφατων στατιστικών στοιχείων). Η ζήτηση ειδικών και εμπειρογνωμόνων κυβερνοασφάλειας είναι μεγαλύτερη από την υφιστάμενη προσφορά και αυτό καθιστά την κοινωνία και τους οργανισμούς όλο και πιο ευάλωτους. Οι βιομηχανίες του κυβερνοχώρου δυσκολεύονται ολοένα και περισσότερο να προσλάβουν σε επαρκή αριθμό, αλλά και σε ποιότητα, τα ταλέντα που χρειάζονται για να αναπτύξουν λύσεις κυβερνοασφάλειας απαραίτητες για την ανθεκτικότητα του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας, καθώς και για να αναδειχθούν πρωτοπόρες βιομηχανίες ικανές να ενισχύσουν την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα.

Από κοινωνικής απόψεως, η βιομηχανία δεν μπορεί να δεχτεί τον τομέα της κυβερνοασφάλειας - του οποίου οι επιπτώσεις στην καθημερινή μας ζωή συνεχώς αυξάνονται - να σχεδιάζεται, να αναπτύσσεται και να διοικείται αποκλειστικά από άνδρες. Συνεπώς, προκύπτει η ανάγκη για συγκεκριμένες δράσεις υποστήριξης ενός ανοιχτού, με λιγότερους αποκλεισμούς και φιλικού προς τις γυναίκες περιβάλλοντος στην βιομηχανία της κυβερνοασφάλειας.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Δεδομένα της PitchBook, δείχνουν ότι από τις αρχές του 2016 εταιρείες με γυναικες ιδρυτές έχουν λάβει μόλις το 4,4% των συμφωνιών επιχειρηματικών κεφαλαίων. Αυτές οι εταιρείες έχουν συγκεντρώσει μόλις το 2% του συνόλου των επενδυμένων κεφαλαίων στις ΗΠΑ. Στην Ευρώπη, το ποσοστό είναι καλύτερο, αλλά και πάλι δεν ξεπερνάει το 7%. Υπάρχει χάσμα μεταξύ των φύλων στις επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε νεοφυείς επιχειρήσεις, παρά το γεγονός ότι όλα τα δεδομένα παρουσιάζουν τις επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναικες, κατά μέσο όρο, να έχουν καλύτερη απόδοση επένδυσης (ROI) και καλύτερη επίδοση στην καινοτομία, καθώς και σε άλλες μεταβλητές. Αυτή η εικόνα είναι αρκετά ανησυχητική αναλογιζόμενοι ότι, σύμφωνα με το Strategic Cyber Ventures, το 2018 υπήρξε ρεκόρ 5,3 δισεκατομμύριων δολαρίων ΗΠΑ σε χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων για την κυβερνοασφάλεια, που αποτελεί αύξηση μεγαλύτερη του 20% από το 2017 (4,4 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ) και διπλάσια σε σχέση με το 2016. Αυτά τα στοιχεία καλούν για δράσεις ευαισθητοποίησης ως προς τη μεγάλη ευκαιρία που προσφέρουν οι επενδύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις κυβερνοασφάλειας υπό την ηγεσία γυναικών.

Για τους τομείς STEM και κυβερνοασφάλειας και ειδικότερα για τις νεοφυείς επιχειρήσεις που τελούν υπό την ηγεσία γυναικών, χρειάζεται να υποστηριχθεί η δημιουργία ομάδων επιχειρηματικών αγγέλων (business angels), καθώς και η δημιουργία υποδομών δικτύωσης, με στόχο την υποστήριξη των επενδύσεων και την διευκόλυνση της πρόσβασης σε κεφάλαια από τα πρώτα στάδια της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ/ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ρητά αναφέρει την αρχή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών για όλα τα πεδία, συμπεριλαμβανομένων αυτών της απασχόλησης, της εργασίας και των αμοιβών. Ο Χάρτης επίσης προβλέπει τη «διατήρηση ή υιοθέτηση μέτρων για συγκεκριμένα πλεονεκτήματα προς όφελος του υπο-εκπροσωπούμενου φύλου». Αυτές οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις αφορούν όλα τα Κράτη-Μέλη και, υπό το πρίσμα τους, αναμένεται από τους εργοδότες να λαμβάνουν μέτρα για την ουσιαστική διασφάλιση της ισότητας σε επαγγέλματα που η ποσόστωση των φύλων δεν είναι ισορροπημένη, όπως η κυβερνοασφάλεια.

Για το σκοπό αυτό, είναι κρίσιμης σημασίας οι ευρωπαίοι και οι εθνικοί υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής να λαμβάνουν τις κατάλληλες στρατηγικές αποφάσεις που θα παρέχουν ουσιαστικά κίνητρα για την αποτελεσματική συμμόρφωση με τους υφιστάμενους κανόνες, προχωρώντας πέρα από την απλή διεκπεραίωσή τους.

ΈΡΕΥΝΑ

Σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου Στατιστικής της UNESCO (UIS), λιγότερο από 30% των ερευνητών παγκοσμίως είναι γυναικες. Τα στοιχεία αποκαλύπτουν την διαρροή γυναικείου δυναμικού, καθώς αυξανόμενος αριθμός γυναικών επιδιώκουν τίτλους πτυχίων και μεταπτυχιακών, αλλά επιλέγουν να μην συμμετέχουν στο επίπεδο του διδακτορικού τίτλου, ο οποίος είναι απαραίτητος για την ερευνητική καριέρα. Στις επιστήμες των ΤΠΕ, τα στοιχεία είναι περισσότερο ανησυχητικά καθώς παρατηρείται σταθερή μείωση στις γυναικες αποφοίτους από το 2000, με το φαινόμενο να είναι ιδιαίτερα εμφανές σε χώρες υψηλού εισοδήματος. Η ίδια τάση παρατηρείται κατ' αντιστοιχία και στο πεδίο της κυβερνοασφάλειας. Αυτή η παρατηρούμενη απώλεια επηρεάζει διάφορες διαδικασίες λήψης αποφάσεων στην έρευνα, καθώς οι γυναικες δεν εκπροσωπούνται επαρκώς ως ομότιμοι αξιολογητές στα ερευνητικά και συντακτικά συμβούλια και καταλαμβάνουν λιγότερες θέσεις ηγεσίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην έρευνα και ανάπτυξη.

Από τα παραπάνω, γίνεται φανερή η ανάγκη για δράσεις ευαισθητοποίησης ως προς τη σημασία της συμμετοχής των γυναικών σε έργα και ερευνητικές ομάδες, την αναγνώριση και εκτίμηση της προσπάθειας και των καλών αποτελεσμάτων που επιτελούνται από γυναικες και την αναγνώριση των επαγγελματιών ερευνητών ανεξαρτήτως του φύλου τους.